

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם!!!
דברי מרן הרש"צ שליט"א
בחיוב התחסנות הקורונה!

בית מדרן

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זיע"א

ערש"ק
פרשת ויחי
י"ז טבת תשפ"א
(מפטייון ויקרבו ימי (מלכים א' ב'))

עלון מס' 280

העיר	כניסת השבת	צאת השבת	דבינו תם
ירושלים	16:32	17:24	17:56
תל אביב	16:28	17:20	17:51
חיפה	16:28	17:19	17:50
באר שבע	16:32	17:24	17:55

שיעורו השבועי

של מרן הראש"ל הרה"ר לישראל אב"ד בביה"ד העליון
הגאון הגדול רבי **יצחק יוסף שליט"א**
נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל

הרב המקדים: הגאון רבי בן ציון הכהן קוק שליט"א
ראש בית הוראה הכללי ורב מרכז פתח תקוה

עורך השיעור: הגאון רבי **יצחק לוי שליט"א**
חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל

אין לקרוא בעלון בשעת התפילה

השבוע
זכות עלון
"בית מרן" מוקדש ל:
לעילוי נשמות
מנחם בן תמו
לכל המטובין שזכות עלון "בית מרן" יוקדש עבורו להצלתו ולרפואתו שליטה או להבדיל לעילוי נשמת
חייגו: *5290

קו הליכות 'בית מרן'

עם מיטב השלוחות
שאלות בהלכה, שיעורי תורה, שלוחות מרתקות
לנשים ושלוחות מיוחדות לילדים

התקשרו: *5293

תוכן העניינים:

- עמ' 4-1 השיעור השבועי**
הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א
- עמ' 5 פרשת ויחי**
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
- עמ' 5 בעקבות רבותינו**
הגה"צ המקובל רבי שלמן מוצפי זצוק"ל
- עמ' 6 מאור ישראל**
הרה"ג רבי ישראל לורי שליט"א
- עמ' 6 כשרות המזון**
הרב אברהם דניאל שליט"א
- עמ' 7 לחיות עם האמונה**
הרה"ג רבי יעקב לוגאסי שליט"א
- עמ' 7 חינוך ילדים**
הרה"ג הרב אבנר קוואס שליט"א
- עמ' 8 בחסדך בטחתי**
הרה"ג רבי יגאל כהן שליט"א
- עמ' 8 ישועות התהילים**

חיסוני הקורונה

גודל הזהירות שלא להיכנס לסכנה. רמת הסיכון שבחיסונים.
דעת גדולי הדורות בענין החיסונים. אם צריך להיכנס לספק סכנה כדי להציל חבירו
מודאי סכנה. גדר "סכנה". תרומת כליה. השתלת קרנית. תרומת אברים

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

א. בימים אלו התחילו בארץ לערוך חיסונים כנגד נגיף הקורונה, ורבים שואלים מהי עמדת ההלכה, האם חייבים להתחסן, שהרי נאמר בתורה בפרשת ואתחנן (דברים ז, טו) "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", ובגמרא ברכות (ל.ב.) למדו שצריך להישמר הרבה שלא לבוא לידי סכנה, כי לא נאמר ונשמרתם סתם, אלא ונשמרתם "מאוד". עוד אמרו (כתובות ל. ב"מ קז: ב"ב קמד: ע"ז ג.), הכל בידי שמים חוץ מצינים פחים. אדם הולך בקור בלי סוודר או מעיל, ונהיה חולה, הפוסקים דנים אם כשנתרפא יכול לברך הגומל, כי הוא הביא את החולי על עצמו. והוא הדין שיש לדון במי שנדבק בנגיף מפני שלא שמר מרחק, ובפרט בשעה שמדבר עם חבירו.

ב. עוד נאמר בתורה בפרשת אחרי מות (ויקרא י"ה, ה) "וּנְשַׁמְרְתֶם אֶת חַקְתִּי וְאֶת מִשְׁפָּטֵי אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֲתָם הָאָדָם וְחֵי קָהָם אֲנִי ה'", ובגמרא יומא (פ.ה.) למדו, "וחי בהם" - ולא שימות בהם, שאין משפטי התורה אלא דרך של חיים. עוד דרשו (שבת ל. שם קנא: נדה סא:), "במתים חפשי" - כיון שמת אדם נעשה חופשי מן התורה ומן המצוות. "לא המתים יהללו יה ולא כל יורדי דומה" (תהלים קטו, יז), אדם שמת יכול להניח תפלין? להתעטף בציצית? ללמוד תורה? שום דבר! כל עוד שהוא חי והנשמה באפו עליו לצל את החיים, ללמוד תורה ולעשות צדקות ומעשים טובים, ואם הוא חולה, שישתדל לקחת תרופות על מנת שיבריא, ויכון שעושה כן בשביל עבודת הבורא, "למענך אלוקים חיים". ואם כן ודאי שיש צורך בחיסון מדין "ונשמרתם", כדי שיהיה בריא לעבודת הבורא.

וחי בהם

ד. לפני כמאתים וחמשים שנה כאשר המציאו את החיסונים נגד האבעבועות, היו ילדים מסוימים שהחיסון לא השפיע עליהם לטובה, וכבר בגמרא מסכת נדה (ל.) מבואר, שלא כל גוף מקבל סמא - תרופה, ולכן בזמנם שהרפואה לא היתה מפותחת כמו היום, לא כל גוף קיבל את החיסון, והיו כאלה שהחיסון הזיק להם וגרם למותם, אבל הרוב הגדול ניצלו על ידם. התפארת ישראל על המשניות (יומא פרק ח בועז אות ג) - היה באותה תקופה לפני כ-250 שנה - כתב, שאף שבחיסון יש סכנה מסוימת, כי יש מי שמתו על ידי לקיחתו, אבל כיון שבמוניעתו הסכנה גדולה יותר, לכן יש להתחסן.

ה. התפארת ישראל כתב שהיה אחד מאלף שמת על ידי

חיסוני הקורונה

ה. התפארת ישראל כתב שהיה אחד מאלף שמת על ידי

החיסון, אבל בחיסוני הקורונה אין אפילו אחד מאלף שמת על ידם, לפני שהביאו את החיסון לארץ חיסנו בו רבבות אנשים ברחבי העולם, ומצאו שרק שנים מתוכם מתו, ולא ברור אם מותם נגרם מהחיסון, הרופאים חלוקים בזה בדעתם. ב"ה השבוע כבר התחסנו בארץ כרבע מיליון איש, ומי שלא מתחסן נכנס לסכנה, בפרט אם הוא מבוגר או שיש לו מחלות רקע, אבל ראינו גם צעירים שהנגיף תקף אותם, וגרם להם לבעיות בלב, ופתאום נפטרו מדום לב. כמה תלמידי חכמים, אדמו"רים, ראשי ישיבות, נפטרו מהנגיף. כעת שהביאו חיסון והרופאים ממליצים עליו, כי המומחים בדקו שהוא יכול לעזור, צריך להתחסן.

להיכנס לספק סכנה

ו. התפארת ישראל פסק שצריך לעשות חיסון, והביא ראיה מהבית יוסף (הו"מ ס"ס תכו) בשם הגהות מ"מונזיות (ד"ק פ"א מהלכות רוצח ה"ד) בשם הירושלמי, שחייב אדם להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל את חברו מודאי סכנה. כגון אם רואה את חברו טובע בים, והוא יודע לשחות ונכנס לתוך הגלים, הולך מהצד ושוחה נגד הזרם, אך יש צד שיתסכן, בכל זאת יכנס לספק סכנה על מנת להציל את חברו שטבע והוא מפרפר, ואם לא יצילו ימות. אומר התפארת ישראל, אם להציל את חברו עליו להכנס לספק סכנה, כל שכן שיכנס לספק סכנה - שהוא אפילו לא ספק אלא ספק ספיקא - על מנת להציל את עצמו.

דברי הירושלמי

א. מה שהביאו בשם הירושלמי, כוונתם לירושלמי במסכת תרומות (סוף פרק ח), מעשה ברבי אמי - היה מגדולי האמוראים שלנו - שתפסוהו ליסטים וביקשו להורגו, והיה נתון בסכנת נפשות, נודע הדבר לחכמים, רבי יונתן אמר, יכרך המת בסדינו, כלומר אין בידינו לעשות כלום, "כפרת עוונות". ריש לקיש אמר או אני הורגו או אני נהרג, הוא היה גיבור, כי בעברו היה ראש השודדים, והוא גדול בעלי התשובה... הלך ונאבק עם הליסטים, וכשראו את כוחו ברחו, והניחו לרבי אמי, וכך הצילו. רואים שריש לקיש נכנס לספק סכנה, על מנת להציל את חברו - רבי אמי - מודאי סכנה. בשו"ת חות יאיר (סימן קמז) הביא דברי הירושלמי להלכה, וכתב שכן משמע במסכת בבא מציעא (ס"ב). וכן כתב הגאון רבי חיים אבולעפיא - השני, היו סבא ונכד - בשו"ת נשמת חיים (בחלק הדרושים דף י"א ע"א).

השמטת הפוסקים דברי הירושלמי

ח. אולם הסמ"ע - ספר מאירת עינים - (סימן תכו סק"א) העיר, שמרן השלחן ערוך והרמ"א השמיטו דין זה ממהש"ע, וטעמם, לפי שגדולי הפוסקים - הרי"ף והרמב"ם והרא"ש ועוד ראשונים - השמיטו דברי הירושלמי, לכן השמיטוהו גם בשלחן ערוך, כי הבינו שדברי הירושלמי אינם להלכה.

ראיה מהתלמוד נגד הירושלמי

ט. כנראה הפוסקים סברו שהתלמוד שלנו חולק על הירושלמי, וכמו שכתב בשו"ת יד אליהו מלובלין (סי' מג) להוכיח מהגמרא במסכת סנהדרין (ע"ג), שם למדו מהפסוק "לא תעמוד על דם רעך" (ויקרא י"ט, טז), הרי שאדם רואה את חברו טובע בים או חיה גוררתו, או לסטים באים עליו להורגו, וכל כיוצא בזה, ויכול להציל ואינו מציל, עובר על לאו דלא תעמוד על דם רעך. מקשה הגמרא, למה צריך את הפסוק "לא תעמוד על דם רעך"? הלא כבר בהשבת אבדה אמרה התורה (דברים כ"ב) "והשבותו לו", ומפסוק זה למדים שלא רק את ממונו ישיב, שהרי כבר נאמר (שם פסוק א) "השב תשיבם לאחיק", אלא גם את גופו, שאם גופו של חברו בסכנה ועלול להיאבד, עליך להצילו, ואם כן למה צריך את הפסוק "לא תעמוד על דם רעך"? משיבה הגמרא, אם היה לנו רק את הפסוק "והשבותו לו", הייתי אומר אם הרואה את חברו בסכנה יכול להצילו בעצמו, הנה מה טוב, אבל אם בשביל להציל הוא צריך לשכור אחרים ולשלם להם כסף, צריך להזמין מד"א ולשלם 400 ש"ח, הייתי אומר שלא חייב, בא הפסוק "לא תעמוד על דם רעך" ללמדנו, שעליך

1 ראיתי אחד שהפריז על המידה וכתב, מי שרואה פתק בבית כנסת או בשטיבלך שכתוב שם: להתפלל על פלוני שהוא במצב קשה, והוא לא מתפלל עליו, עובר על לא תעמוד על דם רעך. אבל האמת שאין בזה לאו דאורייתא, כי אין לו אפשרות טבעית להצילו, ומי אמר שהתפלה שלו תרפא את החולה? אלא שצריך להתפלל עליו מצד המוסריות. יש אנשים שבאים להתפלה עם הרבה פתקים בכיס, וכשמגיעים ל"שמע קולנו" קוראים את כל השמות, הם מרגישים גדולי הדור... שיבוכו מפי עליון, אבל לא על זה נאמר הלאו של לא תעמוד על דם רעך.

אפילו לשלם כסף - אם כסף לניצול - כדי להצילו. למה לא אמרו בגמרא שהפסוק בא ללמדנו חידוש יותר גדול, שיש להכנס בספק סכנה כדי להציל את חברו?! מכח קושיא זו מוכיח הסמ"ע שהתלמוד שלנו חולק על הירושלמי, וסובר שאין להכנס בספק סכנה כדי להציל את חברו שנמצא בודאי סכנה.

עוד ראיה

י. האחרונים כתבו עוד ראיה, בגמרא נדה (ס"א). הובא מעשה בבני גליל שיצא עליהם קול שרצחו נפש, והיו בורחים מפני אימת המלכות שלא תהרגם, ובאו לרבי טרפון שהיה עשיר גדול, והיה לו ארמון גדול עם מקום לכולם, וביקשו: כבוד הרב, אנחנו רוצים להתחבאות בביתך. אמר להם: תשמעו, אסור לי לקבל לשון הרע שהרגתם נפש, אבל למיחש מיהא בעי, אולי המשטרה יבואו, וימצאו שנתתי לכם חסות, ויהרגו אותי. ושלח אותם. רבי טרפון היה בספק סכנה, ובכל אופן לא הציל את בני גליל מודאי סכנה, ומשמע שלא כדברי הירושלמי.

הפוסקים כמשמעות התלמוד שלנו

יא. באמת רבינו יונה גירונדי בספר איסור והיתר (כלל נט דין לה) כתב במפורש שאין לאדם להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חברו מודאי סכנה. וכך פסק בשו"ת הרדב"ז חלק ג' (סימן תרכ"ה), שהמתחמד להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חברו מודאי סכנה, הרי זה חסיד שוטה, "וחי אחיק עמך", חייך קודמים לשל חבריך. ע"כ. וכך הסכימו רוב האחרונים, שאין האדם רשאי להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל את חברו מודאי סכנה, כן פסקו האליה רבה (סימן שכט סק"ח), הגאון רבי זלמן בשלחן ערוך שלו (או"ח סימן שכט סעיף ח), הגאון ההפלאה בקונטרס אחרון לאבן העזר (ס"א פ"א סעי' י"ב), הגאון הנצי"ב בספרו העמק שאלה (פרשת ראה סימן קמז אות ד), הגאון רבי יחיאל מיכל אפשטיין בערוך השלחן (סימן תכו), וראה עוד בזה להרבנים הראשיים, הרב קוק בשו"ת משפט כהן (סימנים קמז, קמ"ד), ולהרב הרצוג בספרו היכל יצחק (או"ח סימן לט), וכן כתב הגאון רבי משה פינשטיין בשו"ת אגרות משה (חלק יו"ד סימן קמ"ח), ועוד. ונראה שכך ההלכה.

ראיה כדברי הירושלמי

יב. אמנם זה לא פשוט, יש חולקים וסוברים שמוותר להיכנס לספק סכנה כדי להציל את חברו מודאי סכנה, והביאו ראיה מהגמרא בכתובות (ס"א), שם מובא על שלושה אמוראים - אמימר, מר זוטרא, ורב אשי - שישבו על פתח הארמון של מלך פרס, אולי ישבו שם בשביל לברך "שנתן מכבודו לבשר ודם"... והנה עבר לפניהם המלצר של המלך ובידו מגש עם תבשילים מיוחדים שיש בהם תבלינים - קינמון וכדומה - שריחם נודף. הסתכל רב אשי על מר זוטרא, וראה שכולו נהיה חיזור, והבין שהוא מסתכן, כמו שמצינו במשנה יומא (פ"ח), עובר שהריחה מאכל ונשתנו פניה מאכילים אותה ביום הכיפורים, כי אם לא תאכל תסתכן. מיד טבל אצבעו במאכל והכניס לפיו של מר זוטרא, ושבה נפשו אליו. היו שם שוטרים מטעם המלך ורצו להרוג אותו, אמרו לו: מה עשית, קלקלת את התבשיל של המלך! אמר להם רב אשי: מה אתם רוצים, אני הצלתי אתכם, יש תבשיל הזה צרעת! אמרו לו: מי אמר לך? אמר להם: באו תראו, הכניס אצבעו לתבשיל והראה להם שכולו מלא צרעת. כמובן שלפני כן לא היה צרעת, אבל נעשה נס. השאלה, איך רב אשי הכניס ידו לתבשיל כדי להציל את מר זוטרא, הרי בכך הוא נכנס לספק סכנה, אולי השוטרים היו הורגים אותו, אולי לא היה נעשה נס? משמע שצריך להיכנס לספק סכנה כדי להציל חברו מודאי סכנה. יש בזה פלפולים וחילוקים, תן לחכם ויחכם עוד.

להציל עצמו מסכנה

יג. כל המדובר הוא להכניס עצמו בספק סכנה על מנת להציל את חברו, שגם בזה יש אומרים שצריך להיכנס לספק סכנה, אבל כל שכן שאדם צריך להשתדל לעשות הכל להצלת עצמו, לכן כתב התפארת ישראל שאדם רשאי לעשות חיסון.

2 שמעתי על אחד שנשע השבוע למרוקו, וביקר על מלך מרוקו בשם ומלכות "שחלק מכבודו לבשר ודם". הוא לא תלמיד חכם, לא בקי בהלכה, כי ברכה זו מברכים על מלך שיש לו סמכות להרוג, או לתת חנינה למי שנגזר דינו להורג, ומלך מרוקו גם אם יש לו סמכות לזה, אבל מברכים רק על מלך שהוא לבוש בגדי מלכות, אבל מלך מרוקו לבוש בחליפה או בג'לאביה שאינה נחשבת בגדי מלכות. אפשר לברך עליו בלי שם ומלכות, או שיאמר בשקט "למדוני חוקיך", וימשיך "שנתן מכבודו לבשר ודם", המלך לא יבין...

מלשוננו של התפארת ישראל משמע שאין חיוב על האדם לעשות חיסון, אלא רק רשאי לעשות כן, כיון שהסכנה מהמחלה גבוהה יותר מאשר הסכנה מהחיסון.

גדר "סכנה"

יד. אמנם הגרש"ז אורבך בשו"ת מנחת שלמה ח"ב (סימן כט אות ד) הביא מה שכתב בשו"ת רבי עקיבא איגר (מהדו"ק ס"א) בגדר של סכנה, שכל שיש כאב וצער הרבה, ואפשר על צד הריחוק אחת מני אלף שיצמח מזה סכנה, אף שאין אנו דנים אותו כעת בכלל סכנה, או ספק סכנה, מכל מקום כיון שיש צד אפשרות לבא לזה, הרי זה נקרא בלשון סכנה, וכשיש סכנה מחללים עליה שבת. תעשו חשבון, יחסית לכל מי שנדבק בקורונה ברחבי העולם, המתים הם מועטים מאוד, בעבר כשהרפואה היתה פחות מפותחת היו מתים במגיפות הרבה יותר. אומר הגרש"ז, גדר ספק פיקוח נפש הוא, כל שדרך רוב בני אדם לברוח מזה מפני הסכנה. וגם מנגיף הקורונה רוב בני האדם בורחים ונשמרים⁵, לא כולם גרים במאה שערים... ולכן הוא נחשב בגדר ספק סכנה. כיוצא בזה כתב בחזון איש (אהלות סימן כב ס"ק לה), שבזמן שהדפדף מצוי ומתריעים עליו, אף שאין חולה לפנינו, הרי הוא בכלל אויבים שצרו בעיר הסמוך לספר, ומחללים שבת עבור זה.

כבר היו דברים מעולם

טו. לפני כמאתים וחמשים שנה כאשר הרופא האנגלי אדוארד ג'נר פיתח את החיסון נגד האבעבועות השחורות, עלתה השאלה על שלחנם של גדולי ישראל, האם להתחסן או לא. בתפארת ישראל (אבות פ"ג בועז אות א) כתב ש"החסידי יענער" שהמציא את החיסון, הוא מחסידי אומות העולם, ובדן הוא שיטול שכרו לעולם הבא על שהציל אלפים ורבות מרדת שחת. אחד מרבני הזמן באותם ימים, רבי אברהם המבורג - היה רב בהאג ואחר כך בלונדון - פרסם ספר בשם עלים לתרופה שכולו על השאלה אם להתחסן, וליקט כמה תשובות של הרבנים בזמנו, וכולם כאחד ענו ואמרו שיש להתחסן מפני הסכנה.

דברי גדולי הדורות

טז. אחד מגדולי הפוסקים שבאותו הדור רבי ישמעאל⁶ הכהן בספרו שו"ת זרע אמת (חי"ב סי' לב), התכתב עם חכם אחד רבי חיים יהודה גירון רצוא ושוב בשאלה זו, השואל פקפק אם מותר לקחת את החיסון, כי אף שהסכנה בו רחוקה, מכל מקום יש סכנה, ויש שמתו על ידו, והזרע אמת השיב בארוכה והסיק שכיון שאילולא החיסון הסכנה גדולה לאין ערוך מהסכנה שעל ידי החיסון, שהרי גם מי שבריא הוא גורם להתפשטות הנגיף ועל ידו ימשיכו למות אנשים מבוגרים ובעלי מחלות רקע, לכן עדיף לקחת את החיסון. אבל סיים: ומכל מקום, יראי ההוראה - אלה שיש להם 'נרווין'... - רשאים למשוך ידם ולנהוג בשב ואל תעשה. אולם הגאון רבי עבדאללה סומך - היה גדול הדור לפני כ-140 שנה - בספרו זבחי צדק (יו"ד סי' קטז) הביא דברי הזרע אמת, וכתב לעומתו, אנו בדין תהילות לאל יתברך יש לנו רופאים מומחים שעושים הברכה - זו הזריקה, כמו מברך בעצים - ולא נזיזק אדם מעולם, וכן מעשים בכל יום. ולכן פסק באופן מוחלט שיש לעשות את החיסון. גם הכף החיים (יו"ד סי' קטז אות ס) כתב שיש לעשות החיסון כנגד אבעבועות. וכן הוא בתוכחת חיים להגאון רבי חיים פלאג'י (פרשת ויצא בדה"ה ומ"מ אם יצטרך). התפארת ישראל והזרע אמת לא כתבו ברור, אבל האחרונים הנ"ל כתבו בסכינא חריפא שצריך לעשות את החיסון.

החיסון להלכה

יז. אחר שגדולי האחרונים ענו ואמרו להתחסן, אף שבימיהם היה ידוע שיש שמתו על ידי החיסון, קל וחומר בימינו שהרפואה התפתחה, ועשו בדיקות לחיסון במשרדי הבריאות שברחבי העולם, זה לא בא ככה סתם, ממילא אפשר לסמוך בזה על דברי הרופאים שהחיסון מועיל. כמו ביום הכיפורים, אם יש רופאים לא דתיים, ויש כאלו מסכנים, תינוקות שנשבו, חניכו אותם בבית ספר חילוני, או שחונכו בחוץ לארץ,

3 מי שבקבוצת סיכון יתפלל מהבית, לא יצטרך למנייני המרפסות שבכל מרפסת עומדים שנים שנים, אלא יצטרך למנון שמתפללים עשרה יחד.

4 אם תשאלו, איך קראו לו "ישמעאל", הרי אסור לקרוא על שם רשע? מי שקראו לו ממרוד וחזר בתשובה, יעשה שינוי השם, ב"ה שלא קוראים "עשיו"... אבל גם בגמרא יש תנא שנקרא רבי ישמעאל, איך קראו לו כך? אלא כיון שישמעאל חזר בתשובה בסוף ימיו, לכן אפשר לקרוא בשם זה.

אבל הם אנשים טובים ונאמנים, אם הם אומרים לחולה לאכול ביום הכיפורים, או שצריך לחלל עליו שבת כי צריך לנתחו בדחפיות, סומכים עליהם⁵. אלא אם כן הוא רופא אנטי דתי שעושה נגד התורה ומחפש להעביר על הדת, ואומר: כן, תאכל בכיפור, והוא מחייך... צריך לבדוק אם הוראתו נכונה ואין לסמוך עליו. אבל על סתם רופא אנחנו סומכים, וגם לגבי החיסונים אנחנו סומכים על הרופאים. מסקנת הדברים, יש חובה על כל אחד ואחד להתחסן, ואין להתחשב בכל מיני פשקווילים וטטויות והבלים שממציאים נגד החיסונים. מי שרוצה לדעת מהי עמדת ההלכה, שידע שצריך להתחסן. לפי דברי הרופאים מי שכבר עבר את הנגיף, בשלב זה יש לו נוגדנים, ובינתיים לא צריך להתחסן, כל אחד ישאל את הרופא שלו.

תרומת כליה

יח. על יסוד הדברים שאמרנו, דן הגאון רבי יצחק יעקב וויס - ראב"ד העדה החרדית בירושלים - בספרו שו"ת מנחת יצחק חלק ו' (סימן קג) לאסור לתרום כליה לחולה כליות⁶ שנשקפת לו סכנה, שהואיל וקיימת אפשרות של סכנה לתורם הבריא במעשה הניתוח, וכן יכול להיות שבעתיד יבוא התורם לידי סכנה כשחסרה לו אחת מכליותיו, ונמצא שהתורם מכניס עצמו לספק סכנה. גם הגאון רבי אליעזר יהודה ולדינברג בשו"ת ציץ אליעזר חלק ט' (סימן מה), על יסוד דברי הפוסקים הנ"ל, ועל סמך דברי הרופאים שאמרו לו שמעשה הוצאת כליה אחת מכליותיו של התורם כרוך בסכנת נפשות, העלה שאין לתרום כליה, אלא אם כן יחליט סגל של רופאים מומחים אחרי עיון מדוקדק שהדבר אינו כרוך בספק סכנת נפשות לתורם, כגון שהוא בריא ושלם ואין לו עודף משקל, וכו' וכו' וכו'.

הכרעת מרן זצ"ל

יט. אולם מרן זצ"ל בירר את הנושא היטב, ובזמנו קרא לרופאים מומחים, ושאל אותם האם יש סיכון בתרומת כליה, וכולם אמרו לו שכיום הרפואה התפתחה וכ-99% מהתורמים לא ניזוקו כלל וחזרו לבריאותם התקינה. וגם את האחוז הקטן שלא הבריא ניתן להציל. והרי כל מה שהסכימו הפוסקים שאסור להכניס עצמו בספק סכנה, זהו רק בספק השקול, או ספק ניכר שיש 30 או 40 אחוז סכנה, מה שאין כן בנידוננו שבדואי מצוה היא לתרום כליה כדי להציל את חברו⁷, ו"שומר מצוה לא ידע דבר רע" (קהלת ה, ה). וכך פסק בספריו (שו"ת יביע אומר ח"ט החו"מ סימן יב, ושו"ת יחזקיהו דעת ח"ג סימן פד).

צד קטן של סכנה

כ. מרן זצ"ל (שם) הביא בשם שו"ת הרדב"ז בלשונות הרמב"ם חלק ב' (סימן ריח), שמה שפסק הרמב"ם (פ"א מהלכות רוצח הי"ד) שכל היכול להציל אדם מישאל מסכנה ולא הצילו, עובר על מה שנאמר בתורה לא תעמוד על דם רעך, זהו גם כשיש קצת ספק סכנה למציל, כגון שרואה את חברו טובע בנהר, או ליסטים באים עליו, או חיה רעה באה עליו, שבכל אלו יש קצת ספק סכנה למי שבא להציל, ואף על פי כן חייב להציל, ודוקא בשביל ממון חברו אין להכניס עצמו בספק סכנה כלל, אבל להציל נפש חברו חייב להציל. וכן הוא בירושלמי. ע"כ. ושואל מרן זצ"ל, פלא פלאים, הרי הרדב"ז עצמו בתשובה חלק ג' (סימן תרכה) הנ"ל, כתב שהמתחסד להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל חברו מודאי סכנה הרי זה חסיד שוטה, שספק שלו עדיף מודאי של חברו. אלא ודאי שהוא מחלק בין ספק שקול, לבין צד רחוק של סכנה. לכן, אדם שיש לו קרוב או מכר שהוא חולה כליות, הוא הולך לעשות דיאליזה וסובל - נורא ואיום, אם רופאים מומחים אומרים לו שהוא יכול לתרום כליה, מצוה שיתרום, וראויה מצוה זו להגן על התורם אלף המגן.

השתלת קרנית

כא. עוד דנו הפוסקים, אם מותר לתרום קרנית של עין. קרנית של העין היא השחור העגול שבעין, וכשהיא נשברת היא מאבדת את צורתה ואז יש כאבים נוראיים,

5 כאשר יש מחלוקת בין שני רופאים אם צריך לחלל שבת על החולה, אם יש רופא שלישי הוא מכריע.

6 אדם יכול לחיות עם כליה אחת, ויכול להוציא אותה על ידי ניתוח ולתרום אותה לחולה כליות. שמעתי על כמה אחדים שקיבלו את הנגיף בכליות, והיה בחור ישיבה בן עשרים שנה שאנחנו מכירים, שקיבל את הנגיף הקורונה והחלים, וכעבור שבועיים לפתע כאב לו מאוד, והתברר שהכליות נפגעו, אולי אפילו יצטרך השתלת כליה, עד כדי כך!

7 מי שתורמים לו כליה הוא ישלם על הניתוח של התורם, אם יש לו אפשרות.

העלון להצלחתם של: אסתר חנה בת פרתה- הצלחה בכל, אריאל יוסף בן יהודית- בריאות ונחת מהילדים, גבריאל בן מסעודה- הצלחה בכל, דוד בן אסתר- שלום בית, דוד בן מרים- בשורות טובות, חילה בת נדיה- רפואה ופרנסה, זרבה בת גוליה- נחת מהילדים, חיים בן אלה- בשורות טובות, חיים בן יפה- זיווג הגון, חנה הודיה בת אילה צביה- הצלחה בנישואים.

לפעמים זה קורה בעין אחת, ולפעמים בשתי עיניים. פעם לא היה לכך רפואה, ומי שנשברה לו הקרנית נהיה סומא⁸, אבל היום ניתן להוציא קרנית מעין של אדם, לא מאדם חי, מי יותר על העין שלו? ... אלא מוציאים מאדם מת, בשעות הראשונות אחר שמת, וכך מצילים את העין של החולה, והוא חוזר לראות. וזה נעשה באישורו של הנפטר, שלפני פטירתו חתם על כרטיס בו הוא מסכים לתרום את קרנו העין⁹. להלכה מהדין מותר לקחת קרנו עין של יהודי, אבל יש מחמירים לקחת רק של גוי. ואכן למי שיש כסף, יותר נכון שיטוס לחו"ל ויתאשפז שם, ומן הסתם ישתילו לו קרנו עין של גוי¹⁰, כי רובם שם גויים, אבל יש הרבה שאין להם כסף, ונשאלה השאלה אם יכולים לעבור ניתוח כזה בארץ ולקבל קרנו עין של יהודי.

הדין ההלכתי

כב. היה ויכוח על זה לפני כששים שנה בין מרן זצ"ל להגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, חכם בן ציון החמיר כדרכו, וכתב כמה נימוקים לאסור לקחת קרנו מעין של יהודי, ומרן בייע אומר ח"ג (סימן כ) הביא את דבריו, ושם (סימנים כא-כג) השיב לו

8 הרי סומא חשוב כמת, יש דיון בפסוקים אם סומא חייב במצוות, ולהלכה חייב מדרבנן, אבל ברור שזה צער גדול.

9 תראו איזו חכמה שהקדוש ברוך הוא נתן ברופאים, זה מדהים! המרדכי (פ"ב דמגילה ס"ה תשצח) - לפני כ-700 שנה - דן לגבי קידוש, אם סומא יכול להוציא ידי חובת קידוש את בני ביתו - אשתו ובניו הגדולים, מצד אחד הוא המשפחה, וכי זה יפה שאחד הילדים יעשה קידוש והוא ישב בצד? מצד שני סומא חייב במצוות מדרבנן, ובני ביתו חייבים במצוות מדאורייתא, והרי מי שחייב מדרבנן לא יכול להוציא את החייב מדאורייתא, כמבואר בגמרא ברכות (כ:). אומר המרדכי, להלכה סומא יכול להוציא את בני ביתו ידי חובת קידוש, כי יכול לבוא רופא גדול וירפא אותו, והוא יחזור בחזרה לראות כאחד האדם, וכל הראוי לביאה אין בילה מעכבת בו (מנחות קג: ועוד). מי שקרא את דברי המרדכי לפני 700 שנה לא הבין, איך רופא יכול להחזיר לעיוור את מאור עיניו? אבל ראשונים כמלאכים, כנראה המרדכי ראה ברוב קדשו שיבואו יום ויוכלו להחזיר את מאור העינים, על ידי שישתילו קרנו עין.

10 יש שחותרים על כך שמסכימים לתרום אברים לאחר הפטירה, אבל זה לא פשוט בכלל, ואחת הבעיות בזה, שיש אברים שלוקחים כשהוא גוסס, והרי כל המעצים עינו של גוסס הרי זה שופך דמים - רוצח! (שבת תנ"א), לכן לא לחתום על תרומת אברים, מי שרוצה יתייעץ עם גדולי תורה בעלי הוראה. אבל מותר לתרום קרנו של העין, כיון שבה מציל את חברו מייסורים קשים, רק שיקחו ממנו את הקרנו כמה שעות אחר פטירתו.

11 לפני מעל שלושים שנה היה אחד בישיבת פורת יוסף שבא לפתוח ארון בפנימיה, ונעלו לו אותו, והוא ניסה לפתוח עם סכין, והשפיץ נשבר ועף לו לתוך העין ושבר לו את הקרנית. מיד הלך לחכם בן ציון, וזכרם בן ציון הפנה אותו אלי. הוא התקשר אלי מבוהל, אמרת לו: אני אקשר אותך עם משהו שמטפל בזה באמריקה, קוראים לו הרב דוד עוזרי, והוא יעזור לך. מיד יצרנו קשר עם הרב דוד עוזרי, והוא אמר: שישם תחבושת, ויבוא מיד במטוס. מיד הוא קנה כרטיס טיסה וטס, ועשו לו ניתוח השתלת קרנית, והצילו אותו. היום הוא אחד הרבנים החשובים בעולם הישיבות. מה זכה הגוי הזה שנהרג באיזה כביש במנהטן, ששמו את העין שלו בתלמיד חכם שמרביץ תורה ומחבר ספרים? כנראה היה מחסידי אומות העולם... אז דיברתי עם מרן ואמר לי: ודאי, תשלח אותו לחו"ל, כי היה להם אפשרות כספית לכך. רופא גדול של בית חולים הדסה, בא פעם לביתי של מרן זצ"ל, ותיאר לו איך עושים את ניתוח השתלת הקרנית, ואמר לו שכאן בארץ אין כמעט חשש של סיכון בניתוח הזה. כי לפני 35 שנה היה רופא אחד שטיפל באחות בבית החולים שערי צדק, ולא הצליח להשתיל לא את הקרנית, ועשה אותה עיוורת, אבל במשך השנים צברו ידע וניסיון.

על כל טענותיו. ואמנם לדעת רוב הפוסקים עור המת אסור בהנאה מן התורה, ובכלל יתכן שקרנו העין לא היא בכלל עור אלא דין בשר יש לו, ובוודאי שיש בו איסור הנאה מן התורה, אולם יש לחלק, שזה נחשב הנאה שלא כדרך. ועוד, שאף שיש מצוה לקבור כל איברי המת, וגם אם יצא ממנו דם צריך לקבורו, מכל מקום כשהקרנו ניתן בעין של חי ופועל פעולתו, פקעה מאותו אבר מצות קבורה, כי חי הוא ולא מת. וכן יש לדון אם יש מצוה לקבור אבר פחות מכזית, שהרי הוא כחצי שיעור, כי אולי כל מצות הקבורה היא על כזית מהמת, לא פחות. ונחלקו בזה הפוסקים, התוספות יום טוב (פרק י משבת מ"ה) כתב, שיש מצות קבורה דוקא בכזית מן המת, וכך פסק גם במנחת חינוך (מצוה תקלו) שאפשר שאף בפחות מכזית יש מצות קבורה¹². אבל המשנה למלך (סוף הל' אבל) כתב שאין מצות קבורה אלא בראשו ורובו. גם דנים בזה מצד ניוול המת בניתוח להוצאת הקרנית, שבגמרא חולין (יא:). מוכח שאיסור ניוול המת הוא מדאורייתא, וכבר יצאו הפוסקים בתקיפות רבה נגד "רופאי אלי" המנתחים גופות המתים¹³. אולם כתב החתם סופר (חיו"ד ס"ה שלו) שלצורך מציאת תרופה למחלה ועל ידי כך להציל חולה אחר, מותר לנתח את המת, וגם כאן בהוצאת הקרנית יש מעט מאוד ניוול המת, ועושים את הניתוח לצורך, ובפרט שהמת תרם את הקרנית עוד בחייו. לכן כשאין ברירה מתיירים. אבל אם אפשר צריך לקחת קרנית מעין של גוי דוקא.

חדש ימינו כקדם

כג. בסיכום, מצוה להיכנס לספק סכנה שיש בו צד קטן מאוד של סכנה, על מנת להציל את חברו מודאי סכנה, כמו לתרום כליה, וכל שכן שיכנס לחשש קטן מאוד של סכנה כדי להציל את עצמו ואת אחרים מהנגיף, כי בכל התורה כולה הולכים אחר רוב ככל האנשים שאינם מוגיעים בזה לכלל סכנה, ולכן כל אחד ואחד יעשה חיסון, אין מה לפחד, ואולי אחרי שיתחסנו הבית כנסת יהיה מלא, למעלה ולמטה, ונחזור בחזרה להגדיל תורה ולהאדירה, "השיבנו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם" (איכה ה, כא), אמנן כן יהיה רצון.

12 כמה פעמים שאלו אותנו להלכה ולמעשה, אדם שלא עליכם היה לו סוכר גבוה ועשו לו ניתוח וחתכו לו את הרגל, והוא ב"ה חי. צריך לפנות לחברא קדישא, והם מטפלים בזה ושומרים את הרגל בהקפאה, ואחר מאה ועשרים - סוף אדם למיתה וסוף בהמה לשחיטה (ברכות יז:). יקחו את הרגל ויקברוה עמו. וכן בכל אבר שנחתך כגון אצבע וכדומה, כדאי שילך לחברא קדישא שישמרו על האבר. הראשון לציון הגאון רבי בן ציון מאיר חי עוזיאל, בחדשים האחרונים לחייו היה לו סוכר גבוה, והיו צריכים לזרות לו את הרגל, וכשנפטר הביאו את הרגל וקברו אותה יחד איתו. הרב עוזיאל סבל הרבה, היה עם כסא גלגלים, ועם כל זה זיכה את הרבים, הדרשות שלו היו מיוחדות, פה מפיץ מרגליות. כשמרן זצ"ל נבחר לרב ראשי לישראל שאלו אותו: כמו מי אתה רוצה להיות? אמר: אני רוצה לחקות את הרב עוזיאל, בפעילות שלו, בזיכוי הרבים שלו, בתשובות שכתב בשו"ת משפטי עוזיאל.

13 ברוך ה' יש במדינה חוק שאסור לעשות ניתוחי מתים, אבל המבוגרים שבינינו זוכרים מה היה לפני חמישים שנה, אחת הפעמים הבודדות שהספרדים ארגנו הפגנה רצינית עם מכות וכדומה, זה היה על הניתוחי מתים. עשו את ההפגנה ליד בית כנסת "מנחת יהודה" במחנה יהודה, מרן זצ"ל היה אז דיין צעיר לימים, והלך להפגנה, ודיבר שם על הניתוחי מתים בחריפות רבה, אז לא היה שופט שיגיד לדיינים מה לעשות... במשך השנים ב"ה ביטלו את הגזירה הזו.

שיעור זה יופיע בשלימותו, יחד עם כל שיעורי מרן הראשון לציון שליט"א בסדרת הספרים "השיעור השבועי" לפרטים: 077-2009-778

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מרן הרשל"צ שליט"א מביהכ"ס היזדים כל מוצש"ק. הרב המקדים בשעה 20:30, שיעורו של הרשל"צ בשעה 21:00 וכן ניתן לשמוע גם שיעורים קודמים בקו הליכות "בית מרן" *5293* שלווחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

אלעד בן דפנה ומעין בת חגית פרי בטן ושלום בית

לכל המעוניין להתברך מפי קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם חייגו: *5290*

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של "באן מורשת" 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 92.8fm, 93.00fm

העלון להצלחתם של: חנה בת שפרה - בריאות איתנה, חנה חיה בת עיישה - הצלחה בכל, יובל בן נוגה - חזרה בתשובה, יובל בן פרחו - שלום בית, יובל בן רבקה - הצלה ובריאות, ירחמיאל בן שמחה - בשורות טובות, לאה אסתר בת חוה - בריאות איתנה, מאיה בת שושנה - כל הישועות, מאיר בן חנה שרה - רפואה שלמה, מאיר יעקב בן יהודית - חזרה בתשובה.

"ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדוני" (מד יח).

ב"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה" (מז כח).

מדוע הזכיר הכתוב את מנין השנים שחי במצרים? כיון שכל השנים שהתאבל על יוסף לא שרתה עליו שכינה, ורק כשנודע לו שיוסף חי ושמח מיד שרתה עליו שכינה, כדכתיב (לעיל מה כז) "ותחי רוח יעקב אביהם". וזה היה עיקר חייו, ובלי השראת השכינה לא היו חייו חשובים בעיניו כל כך, לכך נאמר "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" - שאז היו חייו חיים, ששרתה עליו השכינה ורוח הקודש.

עוד אומרים המפרשים (הדר זקנים, בעל הטורים) שכל ימי חייו של יעקב אבינו ע"ה היה בצער, ועיקר חיותו היתה בזמן שהיה עם יוסף, שבע עשרה שנה לפני שנמכר, ושבע עשרה שנה שהיה עמו במצרים כשהיה כבר מלך, סך הכל ל"ד שנים כמנין "ויחי". וזהו "ויחי יעקב" - ל"ד שנים אלו הם השנים שחי בהם יעקב חיים טובים, השנים שהיה עם יוסף בנו.

"וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה, ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה" (מח ח-ט).

מה השאלה "מי אלה", וכי לא ידע שבניו של יוסף הם? אלא אומר רש"י, מיד כשביקש לברך אותם נסתלקה ממנו שכינה, כיון שעתידים ירבעם ואחאב לצאת מאפרים, והוא ובניו ממנשה. ולכן אמר "מי אלה", כלומר, מי אלה שאינם ראויים לברכה.

ויש מפרשים (ילקוט הגרשוני ועוד) שענין זה נרמז בלשון הפסוק "וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה", בני" ראשי תיבות ירבעם בן נבט, יהוא בן נמשי. כשראה יעקב שהם עתידים לצאת מאפרים ומנשה אמר "מי אלה" שאינם ראויים לברכה? השיב לו יוסף: "בני הם", בני" ראשי תיבות יהושע בן נון, כלומר, אל תביט אל הרשעים שעתידים לצאת מהם, כי גם צדיקים יצאו מהם, שהרי מאפרים עתיד לצאת יהושע בן נון, כמו שנאמר (במדבר יג ח) "למטה אפרים הושע בן נון", וא"כ תברך אותם בזכות הצדיקים שיצאו מהם. ביקש רחמים וחזרה אליו רוח הקודש, ומיד אמר לו "קחם נא אלי ואברכם".

"יששכר חמור גרם רובץ בין המשפתים. וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד" (מט יד-טו).

יששכר הוא מי שמקבל עליו עול תורה, כחמור חזק שמוטעינים אותו משאוי כבד (רש"י). ומעתה יש להקשות, מה ממשיכה התורה ואומרת "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה", וכי זה שמקבל עליו עול מבקש לנוח ולהנות מנעימות הארץ?

אלא, רמז יש כאן: מי שמקבל עליו עול תורה - מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. ומי שפורק מעליו עול תורה - נותנים עליו עול מלכות ועול דרך ארץ (אבות פ"ג מ"ה). וזהו שאמר "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה", כלומר, אדם שאינו קובע עתים לתורה משום "וירא מנוחה כי טוב" - רוצה לנוח ולהנפש, מה סופו - "ויט שכמו לסבול" - לא מנוחה תהיה לו אלא סבל. ואדם שאינו קובע עתים לתורה משום "ואת הארץ כי נעמה" - שמתעסק במסחר ובדרך ארץ, מה סופו - "ויהי למס עובד" - מסים וארנוניות לוקחים את רכושו.

ניתן להשיג את ספרי הרב שליט"א בטל' 052-7626077

המקובל האלקי
רבי יהודה פתיה זיע"א
טוב וראוי לעשות פדיון נפש
אלפים נושעו!! בכוחה להסיר חולי, צרה ויגון

מתוך דברי קודשו של
הגאון הגדול **רבי ברוך שרגא שליט"א**
בענין חשיבות פדיון נפש
**"והיא סגולה בדוקה ומנוסה
לרפואת החולים"**

רבני "בית מדרן" עורכים פדיון נפש לכל שם ושם.
להעברת שמות שלכם ובני משפחתכם **חייגו 5290***

נכתב ע"י הרה"ג רבי **משה והב שליט"א**
רב מחבלות שטראוס - ישראל ומנהל מחלקת הכשרות והמונין נהריה

בעקבות רבותינו הדליקו נר
לעילוי נשמת הצדיק וצוק"ל

הגה"צ המקובל הגדול רבי שלמן מוצפי זצוק"ל

ביום שישי זה חל יום פטירתו של הגה"צ המקובל הגדול רבי שלמן מוצפי זצוק"ל רבנו נולד בתאריך כ"ז שבט ה'תר"ס (1900 למניינם) בעיר בגדד שבעירק.

רבנו למד בישיבת "מדרש בית זליכה" אצל רבו המובהק המקובל האלקי רבי יהודה פתיה זצוק"ל. בחודש אלול שנת ה'תרצ"ה (1935 למניינם) עלה רבנו עם בני משפחתו לארץ ישראל והשתקע בשכונת הבוכרים שבעיר"ק ירושלים.

בחודש אלול ה'תש"ב יסד רבנו את ישיבת "בני ציון" סמוך לקבר רחל ושמה עסקו בני הישיבה בעיקר בלימודי הזוהר והקבלה, במלחמת העצמאות עברה הישיבה לשכונת מקור ברוך. נצטט מתוך הספר "דורש ציון" על גדולתו של רבינו.

רבינו היה בעל יראת שמים טהורה, מעולם לא החניף לאיש, לא נהנה משום אדם ואפי' מקרוביו אלא רק מוגיע כפיו, רבינו לא בזבז אפי' רגע מחייו לדיק או בשיחה בטלה, עסק בכל חלקי התורה וזמם וליל גם בשכבו על ערש דווי, רבינו סבל מכמה חוליים ומכאובים והיה תמיד צוהל ושמה, והיה שמח בחלקו, ומסר נפש על חינוך בניו ובנותיו, ונהנה מאוד בקדושת בית הכנסת, וכיבד תלמידי חכמים בכל כוחו. רבינו היה קם בחצות הליל והיה מקונן שעה ארוכה על החורבן והשכינה ועל עם ישראל שהם בגלות, רבינו שפך דמעות רבות על צרות הכלל והפרט, והיה אוהב כל אדם מישראל כנפשו ומאודו, ולא נהנה מכתרה של תורה, רבנו סיגף עצמו וגופו במיעוט אכילה ומיעוט שינה, והתענה תעניות לרוב, בליל שני וחמישי היה

רבינו ער כל הלילה והיה עוסק עם חברים בתורה, והיה מתפלל כל ימיו בנץ החמה כ"כ היה טובל במקווה במהירת וזריזות גם לעת זקנתו. כל לילות החול לא היה בא רבינו לביתו אלא היה שוהה בחדרון קטן סמוך לבית הכנסת, ומימיו לא אכל שום סעודה מחוץ לביתו, רבינו היה נזהר ביותר בעניין הגזל ולכן לא עיכב שכר פועל או כל שירות אחר שקיבל אלא היה משלם מיד. כ"כ היה נזהר מאוד בכספי צדקה והקדש שהיה ממונה עליהם עד הפרוטה האחרונה והיה סופר בכל ערב את כל הכסף ובדק את החשבונות שהכל כשורה.

רבינו התרחק מאוד מבעלי שררה ומכל דבר השייך לשלטון עד שאפי' אגורה אחת לא היה לוקח מהביטוח לאומי וזאת בהיותו אב למשפחה ברוכת ילדים. רבינו היה מחפש לקיים את כל מצוות התורה הנדירות לקיים אותם כגון: לקט, שכחה ופאה וכן מצוות פדיון פטר חמור, ראשית הגז, וכד', רבינו היה נזהר מאוד בתרומות ומעשרות והיה מפריש הכל בעצמו.

כ"כ היה איש אמת אוהב כל אחד מבני ישראל אך את מעשיו היה מסתיר בתכלית באופן הצנוע ביותר.

רבינו השאיר אחריו דור ישרים מבורך: את בנו הגאון הגדול רבי בן ציון מוצפי שליט"א ראש ישיבת "בני ציון" ואת בנו הגאון הגדול רבי יהודה מוצפי זצ"ל ראש ישיבת "מנחת יהודה" ויבדל"ח את חתנו הרה"צ המקובל רבי דוד בצרי שליט"א ראש "ישיבת השלום".

רבנו נפטר ב"ז טבת ה'תשל"ה (1974 למניינם) והוא בן 74 בפטירתו ונטמן בהר המנוחות בירושלים עיה"ק.

שאלה: אדם שהיה חולה קורונה ולא יכל לבוא לבית הכנסת לקיום מצוות היום לשמוע קול שופר או מצווה אחרת, ולכן סגר עם חברו שיבוא לביתו ויתקע בשופר וכד' והוא ישלם לו על כך, אך בסוף חברו לא הגיע לתקוע לו בשופר, ובגלל זה הוא הפסיד את מצוות היום שהיא שמיעת קול שופר, ולכן הוא תובע אותו כסף על הפסד המצווה ועל העגמת נפש, האם הוא צודק?

תשובה: לכאורה היה נראה לומר שוודאי שהוא צודק בטענתו שהרי זהו צער גדול, וכמו שהגמ' בחולין (פז). מספרת מעשה באחד ששחט ובא חברו והקדימו וכיסה את הדם במקומו וחייבו רבן שמעון בן גמליאל ליתן לו עשרה זהובים על אותה מצווה שהפסידו.

אבל יש לדחות שהרי שם מה שהגמרא חייבה אותו זה משום שגב את המצווה בעצמו, משא"כ אצלנו הוא לא גנב לו את מצוות השופר אלא רק גרם להפסדה ולכן הוא פטור. ועוד שכבר כתב הרב המגיד בשם הרשב"א שבזמן הזה אין גובים ממון על מניעת עשיית מצווה, אבל אם תפס לא מפקין מינה, וכן פסק מרן השו"ע בחו"מ סי' שפ"ב סעי' א'.

להלכה: אינו יכול לתבוע אותו על זה כלל ועיקר.

ניתן לשמוע כל יום 3 דקות של הצלחה יומית *5293 שלוחה 5

שאלה: אדם ששאל חפץ מחברו והשואל שבר את החפץ בשוגג, והוא מוכן לשלם את דמי החפץ, אך בעל החפץ תובע גם את דמי הנסיעות לחנות של אותו חפץ, מה הדין?

תשובה: איתא במשנה בב"מ בפר' השוכר את הפועלים (צג). ארבעה שומרים הן שומר חנם השואל נושא שכר והשוכר שומר חנם נשבע על הכל והשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבעים על השבורה והשבוייה ועל המתה ומשלמין את האבדה ואת הגנבה, וכך פסקו כל הראשונים שהשואל חייב בכל חוץ ממתה מחמת מלאכה או אם היו בעליו (עמו) רמב"ם מה' שכרות הל' ב' וכן הוא ברי"ף שם ובטור ובשו"ע חו"מ סי' ש"מ יע"ש).

ולפי זה בדו"ד ודאי שהשואל יהיה חייב לשלם את נזק הכלי וגם את הדמי נסיעות שאותו בעל החפץ הלך וקנה וכו'.

אבל נראה לענ"ד שיהיה פטור מלשלם את דמי הנסיעות, שהרי תמיד מסתכלים על עצם הנזק ורק את זה משלם, אך שאר הנזק אינו צריך לשלם, משום שזה נחשב לגרמא, וגרמא בנזיקין פטור (כדברי הגמ' ב"ק לה).

להלכה: הניזק לא ישלם אלא דמי נזק החפץ אבל דמי נסיעות יהיה פטור מלשלם ומ"מ יפייס את בעה"ב על הנעשה.

שלא לאכול את אותו מאכל עם חלבי, ועיין באריכות בכל הנ"ל בספר "כשרות למהדרין" (עמ' שצ"ו).

לכבוד הרב, בבית שלנו יש מדיח כלים חשמלי ובסוף היום אנו מפעילים אותו עם כל הכלים של אותו יום. וקורה לנו שכמעט כל יום יש כלים חלביים ובשריים ביחד, השאלה אם מותר להפעיל את המדיח עם כל הכלים או שצריך להפריד ביניהם?

תשובה: תהליך מדיח הכלים ברוב הבתים הוא כך: לאחר שמפעילים את המדיח נכנסת פעולת שטיפה במים קרים ללא חומרי ניקוי ומטרתה להוציא את כל הלכלוך שיש על הכלים, ולאחר מכן נכנסת פעולה של שטיפה במים חמים והם מתערבבים עם חומר הניקוי וע"י שטיפה זו יוצאת כל השמנונית שעל הכלים והחומר הנ"ל נותן טעם לפגם. ועיין בשו"ת יביע אומר (ח"ה סימן ד') למרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל שכתב שכיוון שיש נותן טעם לפגם אין איסור בכך. ולכן מותר להפעיל את המדיח עם כל הכלים ביחד, ועדיף ונכון שינקו את הכלים מהלכלוך הנמצא עליהם קודם ההפעלה, וכל הנ"ל בתנאי שמפעילים את המדיח עם חומר הניקוי שבו.

השאלות נלקחו מקו "בית מרן" ניתן להשאיר שאלות *5293 בשלוחה *25

שאלה: אם בישלתי אורז או כל דבר מאכל פרווה עם בצל בסיר בשרי, האם מותר לי לאכול את התבשיל עם מאכלים חלביים, ואם לא, האם מותר לי לאכול לאחר מכן חלבי?

תשובה: ההלכה רווחת שדין כלים שחתכו בהם מאכלים חריפים, אפי' שהם קרים הכלי פולט את הבלוע בתוכו, ואלו מאכלים נקראים חריפים לדין זה - שום, בצל, פלפל חריף, צנון, וכן פירות חמוצים כגון לימון, וכן מאכלים מלוחים מאוד כגון: דג מלוח, כל אלו פולטים אפילו בקר, ולכן אם אדם חותך באחד ממינים אלו בסכין בשרי בן יומו, אסור לאכול את הירקות הללו עם חלבי, אבל אין צורך להמתין אחר אכילתם שש שעות, וכן להפך. (יש לציין שלשיטת הספרדים מה שאנו אומרים כף בשרי בן יומו - הוא דווקא אם חתכו את הבשר בכלי ראשון - שהוא רותח, והוא בתוך 24 שעות לחיתוך)

ולדין שלנו - הלכה למעשה: אם בישלתי בשר בסיר ובתוך 24 שעות בישלתי בו מאכל פרווה עם בצל, הדין - שאסור לאכול את אותו מאכל פרווה עם חלבי אך אין צורך המתנה של שש שעות לאחר אכילתו, ואם הסיר אינו בן יומו (שלא בתוך 24 שעות) מותר לאכול את אותו מאכל פרווה עם הבצל עם חלבי, ולכן צריך לשים לב באותן נשים שמבשלות פירה, אורז או אטריות - עם בצל והסיר בשרי בן יומו,

עיסוי - שמן מרווה, המשולב עם שמן שקדים או שמן זית, יעיל לעיסוי המטפל במצבים רפואיים כגון התכווצויות שרירים, כאבי ראש כרוניים, כאבים במערכת העיכול ובעיות נשימה.

חיסוי הפנים - מים פושרים המכילים טיפות שמן מרווה יעילים לחיטוי ורענון עור הפנים.

פצעים - מריחת תמצית עלי מרווה על פצעים פתוחים מחטאת את הפצע ומקדמת את ריפוי.

איזון רמות סוכר - חליטת תה עם עלי מרווה מפחיתה את רמות הסוכר בדם. **דלקות חניכיים ופצעים בפה** - לעיסת העלים או רגור מי מרווה פועלים באופן של חיסוי חלל הפה.

מצבים בריאותיים בקרב בני גיל הזהב - מרווה פופולארית לשיפור הזיכרון בקרב בני גיל הזהב, ובנוסף פועלת באופן נוגד עוויות, הרגעת הפרעות עיכול, הורדת רמות סוכר בדם, וריפוי כלי דם היקפיים.

מחלות סרטן - מדענים בדקו את השפעות תמצית מרווה צמירה (Salvia ianiger a Poiret), ופעילותה נגד צמיחת תאים סרטניים ואישרו כי זני המרווה הצומחים בכל חלקי הארץ, פרט לגליל, יעילים נגד שלושה סוגי תרביות סרטניות.

צמח המרווה

בשמו הרפואי, נקרא צמח המרווה *Salvia officinalis*, והוא פופולארי בישראל במיוחד וגם ברחבי העולם בזכות סגולות הריפוי שלו, והשימוש הנרחב בו כחליטת תה או תוספת למי אמבט לריפוי התקררות.

שימושים רפואיים של מרווה: צמח המרווה מכיל תכונות נוגדות חיידקים המטהרות את מערכות הגוף, כמו גם תכונות אנטיביוטיות ואנטי דלקתיות. המרווה יעילה, בין היתר, לטיפול בפטריות באצבעות הרגליים, מצבי עור שונים, שיפור תיאבון, איזון לחץ דם גבוה, כאבי פרקים, רעידות בידים, וכאבי אוזניים.

טיהור וחיטוי - ניתן להשתמש במרווה מרושתת לטיהור חללים באמצעות תוספת טיפות שמן מרווה למים או לנר, המפיצים ניחוח נעים בחדר. השמן פועל באופן של טיהור אנרגטי המשפיע לחיוב על מערכת העצבים, מנטרל דכדוך ומרגיע מתחים.

מצבי נשימה - מרווה יעילה לטיפול במצבים בריאותיים הכוללים דלקת שקדים, הורדת חום, דלקת גרון, שפעת חריפה המלווה בנזלת, הזעת יתר וקשיי בליעה. שילוב מרווה עם אכניצאה פועל באופן אנטי דלקתי ומפעיל את מערכת החיסון.

לחיות עם האמונה

הרב הגאון רבי יעקב לוגאסי שליט"א
רב מדרשות "בית מרן" ומחבר סדרת הספרים "נר לרגלי" ועוד...

אתה בעל הבית על הלב

אדם הגיע לסטייפלר זצ"ל, וסיפר לו על המשקעים שצבר בימי חייו, כל מיני דברים לא נעימים שעברו עליו, והשפיעו לרעה על התפתחותו ושאיפותיו. אמר לו הסטייפלר: "אם הייתי שוקע בכל הצרות שעברתי בחיי, אפילו דף גמרא לא הייתי מסוגל ללמוד! צא מהמשקעים שלך, תסיח את הדעת מצרותיך, ותפנה לתורה, לחסד ולאמונה!"

זה ההבדל בין היהדות לפסיכולוגיה. אין לפסיכולוגיה לאן להבריא את האדם. הם אומרים לאדם: "ספר לנו מה עברת!", נוברים בבעייתו, שואלים "מה שורש הבעיה?", "מאיפה באים הפחדים?", ואילו היהדות מלמדת: "אל תשרש אחרי הבעיה, אלא תשכח ממנה!". הפסיכולוג לרוב אינו איש תורה, אינו איש אמונה, אינו איש חסד, ולכן אין לו לאן להבריא אותך. דרך טיפולו היא לחפור בבעייתך, ומשם למצוא פתרון. ולעתים זה יכול להזיק יותר ממה שיכול להועיל.

היהדות מלמדת: צא מעצמך! יש לאן לצאת, יש עולם של תורה ואמונה, "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעניי". הרבי מקאמרנא זצוק"ל העיד: "עברו עלי כל כך הרבה רדיפות וביזיונות וחלישות הדעת, ואלמלא הידיעה שאלופו של עולם מונח בכל ואין עוד מלבדו, מזמן הייתי מתרחק ואובד".

היהדות אומרת לאדם: "יש לאן לצאת. תצא! תסיח את הדעת!". אין לנו מושג כמה המוח של האדם חזק, כמו שמביא בעל ה'תניא', שהמוח שליט על הלב. הלב מנסה להכניס כל מיני מועקות, דמיונות וחרדות, אבל המוח יכול להיות שליט על רגשותיו. בכוח המוח האדם מאוד חזק. אפילו אם נראה לי שלא שייך

להשתחרר מהרע שבי, זה לא נכון!

כאשר האדם משנן בתוקף את האמת, הוא יכול להסיח דעת מכל הרגשות הרעים שתופסים את לבו, וללכת לעולם של שמחה ואמונה, לעולם של "חסד ה' מלאה הארץ". וכמו שאמר הרב אלישיב זצ"ל: "כל המחשבות רוצות להיכנס ללב ולהשפיע עליו, אבל אתה בעל הבית על הלב! תדע לסגור את הדלת, תדע מה להכניס ללב ומה לא".

אמנם יש אנשים שכבר אין להם שליטה על עצמם, והם צריכים תרופה, השם ירחם. אנחנו לא מדברים על מצב כזה. מי שצריך תרופה - צריך תרופה, הרי על הקב"ה נאמר "בורא רפואות". אבל יש להבין כי כוח תורתנו שונה מהפסיכולוגיה. בפסיכולוגיה השיחות בעייתיות, כי אין לאן לברוח מהבעיה, אלא רק לשקוע בה יותר, ואילו יהודי מאמין הרוצה להשתחרר יוכל ללכת למקום אחר, למקום יפה באמת.

האם יש יותר רוגע מתורתנו הקדושה?! התורה שלנו מלאה במגוון מקומות יפים. כל אחד יכול למצוא את עצמו בתורה, זה במוסר, זה באגדה, זה בדרשה וזה בהלכה, וכשאדם מסיח את דעתו מצרותיו ופונה לתורה, לתפילה ולספר תהילים, שכולו תהילות ותשבחות והתרפקות על ה'. האם יש דבר יותר מרגיע מאשר לשפוך שיח לפני ה'?! יש למי לשפוך את הלב, וזו התרופה האמיתית, היציבה והנצחית ביותר.

לרכישת דיסקים 5 דקות חי באמונה של כבוד הרב לוגאסי שליט"א
(כ 100 שיעורים בדיסק) חייג 5290*

חינוך הילדים

הרה"ג רבי אבנר קוואס שליט"א
מרצה בשלום בית וחינוך ילדים

סוד מרע ועשה טוב

אמר דוד המלך בספר תהילים: "מי האיש הקפץ חיים אהב ימים לך אות טוב ... סוד מרע ועשה טוב ...". מי מאיתנו לא היה רוצה לחיות חיים טובים ומאושרים? אחד מהתנאים לכך, שקבע דוד המלך, הוא השילוב בין סוד מרע לעשה טוב.

אם רק נסור מהרע, זה לא יהפוך אותנו לאנשים טובים, זה יעשה מאיתנו אנשים לא מוזקים. כמו שאמרה לי פעם אשה אחת: אני לא גונבת, לא מרביצה לא צועקת ולא מקללת. אני לא אשה טובה? אמרתי לה: לא, את אשה לא מוזיקה...

לא להרביץ ולא לקלל זהו תנאי בסיסי ויסודי כדי להיות בן אדם. כדי להיות טובים צריכים לעשות מעשים טובים, ולא רק להימנע ממועשים רעים.

מצד שני, רק לעשות דברים טובים זה לא הופך אותנו לאנשים בעלי מעצורים. משל למכונת הכי יקרה בעולם שנוסעת מצוין, אם אין לה בלמים, היא תתאים רק למחסן הגרוטאות. אבל מכונת שגם נוסעת טוב וגם בולמת טוב, היא המכונת האידיאלית.

הנמשל, אדם שיש בו גם מעשים טובים וגם ידע מתי לעצור ולכבוש דחפים, הוא האדם המושלם.

בחינוך הילדים, עלינו להשתמש בשני האמצעים הללו בצורה נכונה, ולמצוא את האיזון הנכון. אם כן, מהו האיזון הנכון בין שניהם?

תורת ישראל ענתה כבר על השאלה הזאת לפני כ- 3300 שנה.

במבנה האנטומי של גוף האדם מצויים 248 איברים, וישנם גם 365 גידים. תפקיד האיברים לעשות מעשים ותפקיד הגידים לבלום. הגידים הם חוטים חזקים מאוד שמחברים את עצמות הגוף למבנה שלו. הגידים מונעים מאיתנו לעשות תנועות שיגרמו לפירוק המבנה. לכן הם בבחינת בלם. לעומתם האיברים הם אלה שמבצעים את הפעולות ובלעדיהם האדם היה דומם כאבן.

בתורה שלנו ישנן 248 מצוות 'עשה' כנגד רמ"ח איברים, ועוד 365 מצוות 'לא תעשה' כנגד שס"ה גידים. אם נחבר את 248 מצוות עשה עם 365 מצוות לא תעשה נקבל סך של - 613 כמנין תרי"ג שהן כל מצוות התורה.

נמצאנו למדים: תורת ישראל תואמת את המבנה האנטומי של גוף האדם. עם האיברים עושים, ועם הגידים בולמים. כאשר אנו פועלים לפי הוראות התורה, האדם מוצא את האיזון הנכון, והופך להיות מושלם.

בכך, למעשה, עקרנו את שיטת האילוף של 'השוט והגור', דיינו פרסים ועונשים, והתחנכנו לעדן את מידותינו ולהיות אנשים טובים.

(ילדינו, הרב אבנר קוואס)

סגולה נאמנה

להינצל מכל צרה

אדם הנמצא בצרה ח"ו וצריך ישועה יזכיר נפלאות ה' שעשה איתו עד אותו הזמן וזו סגולה גדולה להינצל מאותה צרה.

להצלחה

יש קבלה ביד החכמים להאריך בערבית של מוצאי שבת בעניית 'ברוך ה' המבורך לעולם ועד' וזו סגולה גדולה להצלחה. (ספר סגולות ישראל)

העלון להצלחתם של: פנחס אליהו בן דרור - יראת שמים, צפון בן לאה - חזרה בתשובה, רבקה בת תמר - שלום בית, רוחמה בת חנה - רפואה ופרנסה, רומה בת יונה - רפואת הנפש והגוף, רחל בת אסתר - הצלחה בכל, שרית בת לדיה - רפואת הנפש והגוף, תהילה מרים בת יהודית - בשורות טובות.

איך אפשר להודות על הרע?

לפעמים ה' מגביה אותך דווקא דרך הקושי.

"לעולם ירגיל אדם עצמו לומר, כל מה שהשם עושה בעולם - לטובה הוא עושה", כלומר, תרגיל את עצמך בוקר, צהריים וערב, בכל רגע בחיים שלך - להגיד שהכול לטובה

מה זה "הכול לטובה"? הכול לטובה וכרגע, במצב הנתון שלי מה שהשם נתן לי - זה הכי טוב בעולם.

אם אני יודע עכשיו שכל מה שהשם נתן לי זה הכי טוב בעולם, אני נהפך להיות בן אדם שמח, ואני כל הזמן ארצה רק דברים טובים ואעשה דברים טובים.

אבל אם אני רואה דברים רעים, אם אני מחפש דברים רעים, אם אני עכשיו, חס ושלום חושב שמה שקורה איתי בחיים זה לא טוב לי, ומה שקורה איתי בחיים, יכולתי לחיות במקום אחר, או יכולתי להרוויח דברים אחרים;

בן אדם כזה, בסופו של דבר, חס ושלום, מגיע לדיוטה התחנתה.

הוא מגיע לידי שנאת ה' יתברך.

הוא לא יאהב את בורא עולם ולא רק שהוא לא יאהב את בורא עולם. בסופו של דבר, הוא גם לא יאהב את החיים, את המתנה שהקב"ה נתן לו את המתנה הזו שקוראים לה חיים, הוא לא יאהב. הקב"ה מצווה עליך, יהודי יקר, שתאמין באמונה שלימה.

אומר מר"ן בסימן רכ"ב, מר"ן פסק ככה בשולחן ערוך: כשם שאדם חייב

לברך על הטובה כך חייב לברך על הרעה.

כלומר, הקב"ה מצווה אותנו בתורתו הקדושה, שכל בן אדם ובן אדם שמגיע לו דבר טוב הוא חייב להגיד: "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם הטוב והמטיב", או "שהחיינו". שתי ברכות, שהן בעצם ברכות ההודיה לקב"ה.

כל אחד ואחד שעכשיו... נולד לך בן - תברך: "ברוך אתה השם אלוקינו מלך העולם הטוב והמטיב" אומר מר"ן ב"שולחן ערוך": "כשם שאדם חייב לברך על הטובה... באותה שמחה שאדם מברך על דברים טובים שקורים לו, באותה שמחה בדיוק, הוא צריך גם לברך על הרעה למה? כי הוא צריך להאמין באמונה שלימה שהטוב והרע - אין ביניהם הבדל, וכולם - הם לטובתו האמיתית.

עכשיו, בוא ננסה להבין, יש מקרים בחיים שלנו שכל אחד ואחד אומר: ריבונו של עולם, רע לי. איך ר' עקיבא אומר: "כל מה שהשם עושה - לטובה?"

פעם אחת, מישהו קם לי ואמר לי: הרב, אם רבי עקיבא היה רואה את אשתי, הוא לא היה אומר "הכול לטובה" עד כדי כך הוא שונא את אשתו, ישתבח שמו לעד חי איתה, אני לא יודע איך הוא חי איתה, מסכן הוא כל כך סובל ממנה. אני מתאר לעצמי שאם תישאל אותה, היא תגיד אותו דבר.

אתה יודע מה אני סובלת ממנו? אבל אני שמעתי רק את הצד שלו.

אני רוצה להגיד לכם, אחים יקרים ואהובים שלי,

לפעמים הקב"ה מביא את הדברים הטובים דרך קושי, לפעמים הקב"ה מביא את הדברים הטובים דרך חוסר. כל מה שהשם עושה בעולם - לטובה.

(מתוך הספר יגל ליבי - הרב יגאל כהן שליט"א)

קראתי פרקי תהילים ונזשעה!

סגולה גדולה לקרוא פרקי התהילים ורואים ישועות גדולות!!

הצטרפו
לשתי הלכות לשון הרע יומיות

◆ גברים בשלוחה 12
◆ נשים בשלוחה 9<5

בקו' הליכות בית מרן' 5293*